

NACIONĀLĀ KULTŪRAS MANTOJUMA PĀRVALDE SEKTORĀLAIS RISKA NOVĒRTĒJUMS 2017-2018

Darījumi ar valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma ietvaros

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas risks ir iespēja, ka personas, kas noziedzīgu darbību rezultātā ieguvušas mantu vai finanšu līdzekļus, kuru tālāka izmantošana ir iespējama, piešķirot tiem legālu raksturu, izmantos Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – Novēršanas likums) subjekta sniegtos pakalpojumus, lai piešķirtu līdzekļiem legālu izcelsmi vai, piemēram, slēptu to izcelsmi. Savukārt terorisma finansēšanas risks ir iespēja, ka Novēršanas likuma subjekta sniegtos pakalpojumus izmantos terora aktu un teroristu finansēšanai un atbalstīšanai.

Atbilstoši Novēršanas likuma 45.panta 1.prim daļai, **darījumus ar Valsts kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajiem kultūras pieminekļiem** uzrauga un kontrolē Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (turpmāk – NKMP).

Pēc Novēršanas likuma 3.panta pirmās daļas 9. punkta Likuma subjekts kultūras pieminekļu aizsardzības jomā ir citas juridiskās vai fiziskās personas, kas nodarbojas ar [...] **kultūras pieminekļu** [...] tirdzniecību, kā arī ar starpniecību minētajos darījumos vai cita veida pakalpojumu sniegšanu, ja maksājumu veic skaidrā naudā vai skaidru naudu par šo darījumu iemaksā kredītiestādē pārdevēja kontā 10 000 euro vai lielākā apmērā vai valūtā, kas saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu darījuma veikšanas dienas sākumā ir ekvivalenta 10 000 euro vai pārsniedz šo summu, neatkarīgi no tā, vai šo darījumu veic kā vienu operāciju vai kā vairākas savstarpēji saistītas operācijas.

NKMP Novēršanas likuma kontekstā veic risku izvērtējumu par šādām darbībām:

- 1) Attiecībā uz **valsts aizsargājamiem nekustamiem kultūras pieminekļiem** – izvērtējot valsts pirkuma tiesības attiecībā uz valsts nozīmes kultūras pieminekļu īpašnieku maiņu.
- 2) Attiecībā uz **valsts aizsargājamiem kustamiem kultūras pieminekļiem** – izvērtējot valsts pirkuma tiesības attiecībā uz valsts nozīmes kultūras pieminekļu īpašnieku maiņu; izsniedzot mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanas uz laiku atļaujas.

- 3) Attiecībā uz **mākslas un antikvāriem priekšmetiem** – izsniedzot mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanas atļaujas. **Mākslas un antikvāro priekšmetu aprites sektors 2017.-2018.gada periodā nebija ietverts Novēršanas likumā kā likuma subjekts.**

Sektora risku noteikšanas metodoloģija

Draudu un risku noteikšanā NKMP attiecībā uz darījumiem ar nekustamiem kultūras pieminekļiem iedvesmojās no Vadlīnijām Valsts ieņēmumu dienesta uzraugāmajiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjektiem attiecībā uz darījumiem ar nekustamo īpašumu. NKMP ņem vērā arī Finanšu darījumu darba grupas (FATF) noteiktās augsta riska valstis.

Attiecībā uz draudiem un riskiem, īpaši terorisma un proliferācijas risku, uz kustamo kultūras pieminekļu un mākslas un antikvāro priekšmetu jomu, NKMP par pamatu ir izmantojusi starptautiski pieņemtus dokumentus – 2017.gada ES padomes *G20 Action Plan on Countering Terrorism* un ANO Drošības padomes rezolūcijas, kas saistītas ar kultūras priekšmetu nelegālu iegūvi, apriti, tirdzniecību, lai finansētu terorismu: *Resolution 1483, adopted in 2003; Resolution 2199, adopted in 2015; Resolution 2253, adopted in 2015; Resolution 2347, adopted in 2017.*

Risku izvērtējums attiecībā uz darījumiem ar valsts aizsargātiem kultūras pieminekļiem par periodu 2017-2018

1. Risku izvērtējums attiecībā uz darījumiem ar nekustamiem kultūras pieminekļiem:

Draudi

– valsts aizsargājami kultūras pieminekļi, kas atzīti par kultūras vērtībām sabiedrībai kopumā un iekļauti valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, tiek iegādāti par līdzekļiem, kas rada aizdomas, ka tie tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā, vai arī nekustamie kultūras pieminekļi kā nekustamais īpašums tiek iesaistīti noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas shēmās, krāpšanas un izvairšanās no nodokļu nomaksas gadījumos;

- darījumos ar nekustamiem kultūras pieminekļiem tiek iesaistīti pārstāvji no valstīm ar augstu draudu līmeni;

- darījumi ar nekustamiem kultūras pieminekļiem notiek ar mērķi gūt finansējumu teroristiskām aktivitātēm vai proliferācijai.

Ievainojamība

- tā kā netiek saņemta informācija par īpašnieku maiņu un nav deleģētas tiesības iepazīties ar darījuma dokumentiem attiecībā uz vietējas

nozīmes pieminekļiem, tad risku novēršana attiecībā uz visiem valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem nav iespējama.

Tā iespējama tikai attiecībā uz valsts nozīmes kultūras pieminekļu atsavināšanas gadījumiem, lemjot par valsts pirmpirkuma tiesību izmantošanu tajā dokumentu apjomā, ko iestāde pamatoti var pieprasīt. Lēmumu par valsts pirmpirkuma tiesību izmantošanu vai atteikšanos no tām pieņem NKMP, Saskaņā ar Ministru kabineta 05.07.2011. noteikumu Nr. 534 "Noteikumi par valsts nozīmes kultūras pieminekļu pirmpirkuma tiesību izmantošanas kārtību un termiņiem" 2. un 3. punktu atsavinot valsts nozīmes kultūras pieminekli, pirkuma līgumu vai tā norakstu (uzrādot pirkuma līguma oriģinālu) pirms īpašumtiesību nostiprināšanas zemesgrāmatā (nekustamam valsts nozīmes kultūras piemineklim) vai pirms lietas nodošanas (kustamam valsts nozīmes kultūras piemineklim) iesniedz NKMP vai tās reģionālajā nodaļā.

- Nepietiekama NKMP administratīvā kapacitāte, lai veiktu padziļinātu izpēti attiecībā uz darījumiem ar visiem valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem. Ja tiek pieprasīta papildus informācija, nav kapacitātes to apstrādāt.
- NKMP atbildīgo speciālistu kompetences trūkums, zināšanas NILL/TFN jomā.
- Zemais atalgojuma līmenis, lai piesaistītu kompetentus speciālistus.

Riski

2017: NKMP par valsts pirmpirkuma tiesību izmantošanu izvērtējusi 18 darījumus ar nekustamajiem valsts nozīmes kultūras pieminekļiem. No tiem – par 1 gadījumu ziņots Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam, ņemot vērā darījuma sarežģītību un skaidras naudas maksājumu, kas pārsniedza 5000 EUR robežu.

2018: NKMP par valsts pirmpirkuma tiesību izmantošanu izvērtējusi 14 darījumus, no kuriem par 2 gadījumiem ziņots Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam, ņemot vērā darījuma sarežģītību, kā arī neskaidru darījuma mērķi. Par vienu gadījumu dienests informēts bez ziņošanas, ņemot vērā klienta profila risku. Veiktas 7 klātienes pārbaudes, Pārvaldes reģionālajām nodaļām apsekojot objektus.

Pārējos gadījumos no NKMP pieejamā informācijas apjoma, ko klienti iesniedz atbilstoši 2011.gada 5.jūlijā Ministru kabineta noteikumu Nr.534 „Noteikumi par valsts nozīmes kultūras pieminekļu pirmpirkuma tiesību izmantošanas kārtību un termiņiem” prasībām, paaugstināti riski nav konstatēti. NKMP no pieejamās informācijas nevar vispusīgi izvērtēt visus darījuma riskus, jo pirkuma līgums nesniedz informāciju par visām darījuma pazīmēm.

Lai novērstu riskus, NKMP veic darījumu ar valsts nozīmes kultūras pieminekļiem pārbaudi, lai pārliecinātos, vai tie neatbilst kādai no neparastu vai aizdomīgu darījumu pazīmēm, kas noteiktas Ministru kabineta 14.11.2017. noteikumos Nr. 674 "Noteikumi par neparasta darījuma pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par

neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem" pēc iekšēji apstiprinātas kārtības, reģistrējot darījumus atsevišķā žurnālā.

Risku analīze

(uz nekustamu kultūras pieminekļu aizsardzības sektoru attiecināti riski no nekustamā īpašuma darījumu jomas)

Riska identifikators	Risks	Novērtēšanas periodā novērotais	NKMP kā uzrauga rīcība	Riska līmenis
Ar darījumu saistīti riski				
Neskaidri darījuma attiecību mērķi. Sektorā: neskaidra informācija par darījuma partneriem kultūras pieminekļa pirkšanas/pārdošanas līgumos. Notikusi kultūras pieminekļu īpašnieka maiņa bez pārdošanas (piemēram, dāvinājuma ceļā, maiņa utt.)	Sarežģīti darījumi vai produkti bieži tiek izmantoti, lai maskētu līdzekļu izcelsmi vai piederības maiņu. Rada šaubas par patiesā labuma guvēju.	Nav novērots		zems
Īpašumi tiek pārdoti tālāk īsā laika periodā.	Pastāv risks, ka īpašumam pakāpeniski tiek palielināta vērtība un gan sākotnējais, gan gala īpašnieks ir savstarpēji saistīti.	Novērots 1 gadījums, kur gan sākotnējais, gan gala īpašnieks ir savstarpēji saistīti.	Veikta padziļināta izpēte, ziņots KD.	zems
Klients veic liela apjoma skaidras naudas darījumus; veiktais skaidras naudas darījums, kura apmērs ir ekvivalents 5000 euro vai vairāk; vairāki saistītie uzņēmumi maksājumu ķēdē; maksājumu sadalīšana mazākās summās viena	Jo lielāks ir personas apgrozāmo līdzekļu apmērs un darījumu skaits, jo grūtāk izsekot konkrētam darījumam, un pastāv lielāka iespējamība	2017.g. novērots viens gadījums – 6000 EUR maksājums skaidrā naudā. 2018.g. Vienā gadījumā līgumā nebija norādīts	Veikta padziļināta izpēte atbilstoši iekšējās kontroles kārtībai, ziņots KD.	vidēja

<p>darījuma ietvaros, lai izvairītos no gadījumiem, kad atsevišķa maksājuma summas sasniedz ziņošanas sliekšni; starptautiskie pārskaitījumi uz valstīm, kurās uzņēmums nav reģistrēts.</p>	<p>fiktīvu darījumu sapludināšanai ar reāliem darījumiem.</p>	<p>darījuma veids.</p>		
<p>Darījumu vērtība neatbilst vidējai tirgus cenai, ir pazīmes, ka darījums ir apzināti sadārdzināts vai tā vērtība ir apzināti samazināta; augstas vērtības darījumu samaksa skaidrā naudā; darījumu apliecinajos dokumentos tiek norādīta neatbilstoša, maldinoša informācija; klients iesniedz dokumentus, kuru patiesumu nevar pārbaudīt, tie nav apliecināti vai klients izvairās no to apliecināšanas; klients nevēlas iesniegt papildu dokumentus, kas apliecina līdzekļu izcelsmi, informāciju par patiesā labuma guvēju vai citu būtisku darījuma sastāvdaļu; nevēlēšanās atklāt informāciju, datus un dokumentus, kas nepieciešami darījuma izpildei; nepatiesa vai viltota dokumenta izmantošana.</p>	<p>Uz tirdzniecību balstītu nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas risks.</p>	<p>Nav novērots.</p>		<p>zems</p>

Ar klientu saistīti riski		Novērtēšanas periodā novērotais	NKMP kā uzrauga rīcība	Riska līmenis
<p>Klients ir nevalstiskā organizācija vai citi neregulēti subjekti.</p>	<p>Nevalstiskajām organizācijām piemīt sākotnēji noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riski,</p>	<p>Nav novērots.</p>		<p>zems</p>

	<p>jo tās, iespējams, tiek iesaistītas nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas shēmās un ne vienmēr ir skaidri to līdzekļu un ziedojumu izcelsmes avoti.</p>			
<p>Klients vai tā patiesais labuma guvējs ir saistīts ar paaugstināta riska jurisdikciju, proti:</p> <p>a) augsta riska trešo valsti,</p> <p>b) valsti vai teritoriju, kurā pastāv augsts korupcijas risks,</p> <p>c) valsti vai teritoriju, kurā ir augsts tādu noziedzīgu nodarījumu līmenis, kuru rezultātā var tikt noziedzīgi iegūti līdzekļi,</p> <p>d) valsti un teritoriju, pret kuru Apvienoto Nāciju Organizācija, Amerikas Savienotās Valstis vai Eiropas Savienība ir noteikusi finanšu vai civiltiesiskus ierobežojumus,</p> <p>e) valsti vai teritoriju, kura sniedz finansējumu vai atbalstu teroristu darbībām vai kuras teritorijā darbojas Ministru kabineta atzītu valstu vai starptautisko organizāciju, kuras sastādījušas to personu sarakstus, kas tiek turētas aizdomās par iesaistīšanos teroristiskās darbībās vai masu iznīcināšanas ieroču izgatavošanā, glabāšanā, pārvietošanā, lietošanā vai izplatīšanā, sarakstos iekļautas teroristu organizācijas,</p> <p>f) valsti vai teritoriju, kura ir atteikusies sadarboties ar starptautiskajām organizācijām noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā.</p>	<p>2017.g. 2 gadījumos darījumos iesaistīti Krievijas pilsoņi.</p> <p>2018.g. 1 gadījumā pārdevējs ASV pilsonis, 1 gadījumā pircēja pilnvarotais pārstāvis Krievijas pilsonis.</p>	<p>Veikta padziļināta pārbaude, ziņots KD, jo bija konstatēja mas arī citas aizdomīga darījuma pazīmes.</p>	Vidējs	
<p>Par klientu publiski pieejamā informācija liecina, ka tas, iespējams, ir iesaistīts noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā vai pret to ir celta apsūdzība</p>		Nav novērots.		zema

par mantiska rakstura noziegumiem, vai ir zināms, ka tam ir saikne ar personām, kas izdarījušas noziedzīgus nodarījumus; par kuru informācija ir iekļauta Kontroles dienesta uzturētajā tīmekļvietnē http://sankcijas.kd.gov.lv/				
--	--	--	--	--

Nemot vērā iekšējās kontroles kārtību NKMP, darījumu skaitu un raksturu vērtējamā periodā, **Riska līmenis darījumos ar nekustamiem kultūras pieminekļiem novērtēšanas periodā uzskatāms par zemu.**

2. Risku izvērtējums attiecībā uz darījumiem ar kustamiem kultūras pieminekļiem:

Uz darījumiem ar kustamiem valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem attiecas tie paši draudi un ievainojamības aspekti, kas uz nekustamiem kultūras pieminekļiem. Riski atbilst vispārējām aizdomīguma pazīmēm un riska identifikatori attiecībā uz darījuma dalībniekiem, maksājumiem un to veikšanu, uz tirdzniecību balstītu nelegāli iegūtu līdzekļu legalizāciju, darījumu dokumentiem (arī kultūras priekšmetu izcelsmes dokumentiem) un jurisdikciju. Būtiskākais apdraudējums kustamiem kultūras pieminekļiem ir to zādzības iespējamība un tālākpārdošana. Risku mazina normatīvos aktos noteiktais aizliegums kustamus kultūras pieminekļus izvest no Latvijas teritorijas, kas līdz ar to samazina nelegālā tirgus iespēju starptautiskā mērogā – atbilstoši Likuma par kultūras pieminekļu aizsardzību 4.pantam, kultūras pieminekļus, tai skaitā senlietas, kuras saskaņā ar šā likuma 7.panta ceturtās daļas noteikumiem pieder Latvijas valstij, ir aizliegts izvest ārpus Latvijas Republikas. Kultūras pieminekļu, tai skaitā senlietu, kuras saskaņā ar šā likuma 7.panta ceturtās daļas noteikumiem pieder Latvijas valstij, pagaidu izvešana iespējama tikai ar Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes atļauju Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Valsts aizsargājami kustami kultūras pieminekļi pārsvarā saistīti ar Latvijas sakrālo kultūras mantojumu, kam nosacīti ir ierobežots lietojuma raksturs, kas arī samazina to risku tikt izmantotiem nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijai un terorisma finansēšanai (turpmāk - NILL/TF).

2017.-2018.gada periodā NKMP nav vērsies neviens klients ar pirkuma tiesību izmantošanas izvērtēšanu attiecībā uz valsts nozīmes kustamiem kultūras pieminekļiem.

Lai novērstu riskus, NKMP veic darījumu ar kustamiem kultūras pieminekļiem pārbaudi, lai pārliecinātos, vai tie neatbilst kādai no neparastu vai aizdomīgu

darījumu pazīmēm, kas noteiktas Ministru kabineta 14.11.2017. noteikumos Nr. 674 "Noteikumi par neparasta darījuma pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem" pēc iekšēji apstiprinātas kārtības. Papildus kontrole norisinās kultūras priekšmetu aprītes kontroles procesā.

Ņemot vērā iekšējās kontroles kārtību NKMP, darījumu skaitu, **Riska līmenis darījumos ar kustamiem kultūras pieminekļiem novērtēšanas periodā uzskatāms par zemu.**

3. Risku izvērtējums attiecībā uz Mākslas un antikvāro priekšmetu aprīti

Risku izvērtējums attiecībā uz mākslas un antikvāro priekšmetu aprīti netiek veikts padziļināti, jo šis sektors nav definēts kā Novēršanas likuma subjekts, kas NKMP būtu jāuzrauga NILL/TF aspektā. Šobrīd antikvariāti un izsoļu nami netiek uzraudzīti. Kultūras priekšmetu tirgus Latvijā nav pārāk aktīvs, ņemot vērā zemo pirkospēju, kā arī valstij piederošo senlietu, mākslas un antikvāro priekšmetu aprītes ierobežojumus normatīvajā regulējumā – 2016. gada 20. decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 846 „Noteikumi par kultūras pieminekļu, tajā skaitā valstij piederošo senlietu, mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanu no Latvijas un ieviešanu Latvijā”. Tomēr NKMP apzinās, ka vispārējās aizdomīguma pazīmes un riska identifikatori attiecībā uz darījuma daļībniekiem, maksājumiem un to veikšanu, uz tirdzniecību balstītu nelegāli iegūtu līdzekļu legalizāciju, darījumu dokumentiem (arī kultūras priekšmetu izcelsmes dokumentiem) un jurisdikciju attiecas arī uz šo jomu. Kā arī nelegāla kultūras priekšmetu aprīte ir starptautiski norādīta kā risks terorisma finansēšanas atbalstīšanā. Šis aspekts vairāk saistīts ar mākslas un antikvāro priekšmetu ieviešanu un/ vai tranzītu caur Latviju, ko NKMP neuzrauga (NKMP izsniedz atļaujas mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanai no Latvijas), bet ir Latvijas muitas iestāžu pārraudzībā.

Nozīmīgākais drauds, kas saistīts ar terorisma finansēšanas/ proliferācijas finansēšanas risku

- Mākslas un antikvāro priekšmetu nelegāla aprīte (imports, eksports, tirdzniecība) ar nolūku nodrošināt terorisma finansēšanu un proliferāciju.

Starptautiski ir pierādīts, ka vairākas kriminālās un teroristu organizācijas izmanto mākslas un antikvāros priekšmetus kā finansējuma iegūšanas avotu, vienlaicīgi izpostot kultūras mantojuma objektus un veicinot to nelegālu aprīti. Eiropas Savienības valstis, tai skaitā Latvija, ir īpašā situācijā šajā kontekstā, jo var būt gan priekšmetu ieguves reģions, gan tranzīta reģions, gan pircēja atrašanās vieta jeb galamērķis. Bagātīgais kultūras mantojums var būt izlaupīšanas mērķis, kā arī Eiropas mākslas un antikvitāšu tirgus ir otrs lielākais tirgus pasaulē, kas to padara par pārdošanas galamērķi, kur iegūt līdzekļus TF. Turklāt, jāņem vērā, ka eksporta kontrole, ko veic muitas iestādes, pastāv uz Savienības ārējām

robežām, bet iekšienē ir brīva preču aprīte, kas ļauj brīvu tranzītu pa Eiropas Savienības teritoriju. Mākslas priekšmetu nelegālais tirgus tiek minēts kā trešais pēc narkotiku un ieroču tirdzniecības, bet ir ļoti grūti iegūt patiesus skaitļus, jo atšķirībā no narkotikām un ieročiem, kas saistīti ar nelegālu tirdzniecību, tad mākslas un antikvārie priekšmetu TF nolūkos tiek iepludināti legālajā mākslas tirgū. Mākslas tirgus dalībnieki – antikvariāti, izsoļu nami, mākslas galerijas var kļūt par gala posmu nelegālā aprītē, ja nav veikti dažādi preventīvas pasākumi. Kā papildus risks tiek minētas arī tādas aprītes teritorijas, kas vairāk vai mazāk ir ārpus valsts kontroles – Interneta tirdzniecības vietas un brīvās tirdzniecības zonas vai brīvostas, kas īpaši strauji attīstījušās Eiropā un Āzijā.

Nav veikti padziļināti pētījumi par Latvijai raksturīgāko situāciju, tomēr ir jāņem tās ārējā Eiropas Savienības ārējās robežas loma. Arī nelegāla senlietu iegūšana Latvijas teritorijā, to tirdzniecība un eksports ir identificēta kā būtiska problēma, kas tiek risināta starpinstitucionālā un arī starptautiskā līmenī.

Ievainojamība – mākslas un antikvāro priekšmetu aprītes un tirgus dalībnieki nav Novēršanas likuma subjekts. NKMP kā uzraugošās iestādes administratīvā kapacitāte nav pietiekama, kā arī ir nepilnīgs tehniskais ekipējums kvalitatīvas eksperimentālas veikšanai. Vēl kā ievainojamības aspekts jāmin situācija Latvijas mākslas un antikvāro priekšmetu starpnieku jeb dīleru sektorā, kurā nepastāv profesionālas, apvienojošas organizācijas, kas varētu būt valsts sektora sarunu partneris situācijas pilnveidošanai.

Riski

- mākslas un antikvāro priekšmetu aprīte saistīta ar valstīm ar augstāko draudu līmeni – Krievija, Lietuva, Apvienotā Karaliste, Moldova un Uzbekistāna. Vidēji augstu draudu līmeni rada Polija un Ukraina; abpusēji augsts draudu līmenis pastāv ar Amerikas Savienotajām Valstīm (ASV), Baltkrieviju, Franciju, Apvienoto Karalisti, Nīderlandi, Lietuvu, Poliju un Turciju.

- mākslas un antikvāro priekšmetu aprīte saistīta ar pasaulē aktuālām konfliktzonām, piemēram, Sīrija, Irāka, Afganistāna, arī Krimas apgabals, u.c.

- senlietu tirdzniecība noris Interneta tirdzniecības vietnēs;

- mākslas dīleriem, kas iesaistīti darījumā kā starpnieki, nav savas iekšējās kontroles sistēmas, lai pārbaudītu priekšmetu izcelsmi.

Lai novērstu TF risku, pie mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanas no Latvijas teritorijas pārbaudes (pārbaudot priekšmeta izcelsmi, konsultējoties datu bāzēs, tai skaitā starptautiskās kā Interpol datu bāze, Iekšējā tirgus informācijas sistēmā (IMI), ICOM Red list u.c.), NKMP pārliecinās, vai tie neatbilst kādai no neparastu vai aizdomīgu darījumu pazīmēm, kas noteiktas Ministru kabineta 14.11.2017. noteikumos Nr. 674 "Noteikumi par neparasta darījuma pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem".

Dati par 2017.-2018.gadu attiecībā uz identificētajiem riskiem

(netiek veikts padziļināti, jo šis sektors nav definēts kā Novēšanas likuma subjekts, kas NKMP būtu jāuzrauga NILL/TF aspektā)

2017.gads

Valstis, uz kurām izsniegtas mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanas atļaujas:

Francija	3
Krievija	20
Šveice	30
Apvienotā Karaliste	12
ASV	23
Zviedrija	9
Lietuva	1
Baltkrievija	1
Izraēla	3
Azerbaidžāna	1

No tiem atļauju saņemšanu kā starpnieki pieprasījuši mākslas dāleri 31 gadījumā (28 pieprasījumi no viena antikvariāta).

2018.gads

Valstis, uz kurām izsniegtas mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanas atļaujas:

Apvienotā Karaliste	26
Vācija	4
Krievija	34
Itālija	3
Šveice	10
ASV	6
Luksemburga	1
Zviedrija	1

Malta	1
Austrija	3
Austrālija	2
Baltkrievija	1
Nīderlande	2

No tiem atļauju saņemšanu kā starpnieki pieprasījuši mākslas dāleri 15 gadījumos (11 pieprasījumi no viena antikvariāta – tā paša, kas 2017.gadā).

Kopsavilkums:

Pārskata periodā personu, kuras veic darījumus ar kultūras pieminekļiem, sektora izmērs un tā daļa ekonomikā ir uzskatāma par zemu.

Pārskata periodā nav ierosinātu kriminālprocesu par NILL, kuros iesaistītas personas, kuras veic darījumus ar kultūras pieminekļiem.

Pārskata periodā nav celtu apsūdzību par NILL, kurās iesaistītas personas, kuras veic darījumus ar kultūras pieminekļiem.

Pārskata periodā nav notiesājošu spriedumu par NILL, kuros iesaistītas personas, kuras veic darījumus ar kultūras pieminekļiem.

Ņemot vērā, ka personu, kuras veic darījumus ar kultūras pieminekļiem, NILL ievainojamība un NILL draudi ir zemi, līdz ar to **kopumā NILL risks ir zems.**

Netiek vērtēts mākslas un antikvāro priekšmetu sektors.

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (līdz 2018.gada 13.jūnijam Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija; VKPAI) kā lielāko NILL draudu sektoram norāda faktu, ka netiek uzraudzīta mākslas (kultūras) priekšmetu aprīte, kurai ir augstāka iespējamība NILL, nekā darījumos ar valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajiem kultūras pieminekļiem. Likumā izvērtēšanas periodā NKMP nav noteiktas tiesības uzraudzīt šādus darījumus.

Izstrādāja:

K.Kukaine, NKMP vadītāja vietniece

K.Ābele, NKMP vadītāja vietnieka p.i.

2019.gada 1.februārī

Koriģēts: 2019.gada 4.aprīlī